

VIDENSKABSSELSKABETS
OLDSAGSAMLING

TILVÆKST I 1902 AF SAGER ÆLDRE END
REFORMATIONEN

AF

K. RYGH

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKABS SKRIFTER. 1902. NO. 6

AKTIETRYKKERIET I TRONDHJEM
1903

VIDENSKABSSKABETS

OLDSAGSAMLING

TILVÆRST I 1902 AF SAGER ELDRE END

REFORMATIONEN

AF

K. RYGH

DET KÖN. NORSKE VIDENSKABERS SÆLSKABS SKRIFTER. 1902. NO. 6

AKTIETRYKKERIEET I TRONDHJEM

1902

1. Ufuldst. spydspids eller dolk af flint, snarest det sidste. Den bagerste del afbrækket; stykket er nu 10,5 cm. langt, indtil omtr. 3,5 cm. bredt. Bor(?) af flint, noget lig S. Müller 32; har paa den ene side en hel spalteflade, paa den anden side er den tilhuggen saaledes, at der nedentil dannes 2 egge, som løber sammen i en spids; 6,5 cm. lang, ved midten 3 cm. bred. — F. paa Draget paa Bolsøen, Bolsø pgd. i Romsdalen, paa en liden høiflade, noget høiere end gaardens huse, svagt heldende mod syd og øst, begrændset af en lav fjeldknaus paa nordsiden. Her skal der stadig i mindst 50 aar under jorddyrkning være fundet en mængde flintstykker, som ikke er bevarede. Tættest har de ligget under den lille fjeldknaus paa nordsiden. Dolken fandtes nederst paa stykket, boret liggende ovenpaa jorden i en potetesager. Det sidste gave fra gaardbruger Knut Draget. Her har saaledes været et flintverksted (Nr. 6573, 6738).

2. Yngre jernalders gravfund fra Melhus i Overhallen:

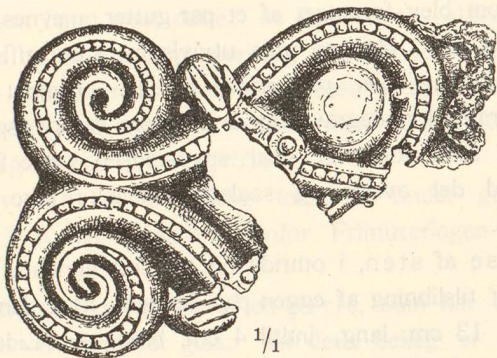
a. En bøileformet spænde af bronze af typen R. 639, ikke mindre end 24 cm. lang. Den er meget fuldstændigere bevaret end nogen af de spænder af denne type, som samlingen tidligere har, og saavidt vides, ogsaa nogen anden, som er funden i Norge, idet baade dækpladerne over de aabne rum og de derpaa anbragte hætter for den største del er bevarede. Jfr. Montelius, Sv. Forn. 531. Begge de nedadgaende partier af bøilen er ornamenterede med slyngede dyreformer (to dyr paa hver side) i en lignende stil som den citerede gotlandske spænde; det samme er tilfælde med de nedgaende sidekanter paa endestykkerne og ligesaa med siderne af det paa bøilens top anbragte runde stykke. Dette sidste er 8—7,5 cm. i tverm., idet det smalner lidt ind opad. Paa midten

af det er anbragt en hætte; den øvrige del er dækket med en dækplade, fyldt med email à cloisons med brunviolette granater inden ophøiede rammer i et mønster, hvori 8-tallet er fremherskende. Stykket har hvilet paa en oval ophøiet ramme paa bølens midte. Hætten er nedentil 4,5 cm. i tverm., er gjennebrudt, de aabne partier fyldte med lignende email, og de gjenstaaende strimler ornerede med slyngede linjer eller perlerader efter midten. Hætten ender i en konisk tap. Spændens endestykker har ogsaa størstedelen af sine dækplader bevarede, og disse er fyldte med samme art email. Paa det firkantede endestykke er anbragt to gjennebrudte hætter, paa det andet endestykke 5 hætter af forskjellig størrelse. Ogsaa disse hætter er tildels gjennebrudte, de gjenstaaende partier ornerede med linjeslyngninger, det øvrige tildels med email. — I bølens sidekant er paa den ene side ligesom paa R. 639 anbragt to hul, og i det ene af disse sidder endnu en ring af en sammenbøiet, tyk broncetraad. De samme to hul har man ogsaa paa en spænde af samme type i samlingen, nr. 41 (i det ene hul sidder endnu rester af en broncering), og paa et stykke nr. 1120 fra Tømmeraas i Grong, paa disse anbragte allernederst paa bøilen; paa samlingens nr. 40 har man ogsaa de to hul, men der anbragte i endestykkernes kant. Men paa alle er hullene kun anbragte paa den ene side og paa den samme som paa R. 639. Hvis de, som vel rimeligt er, har været bestemte til befæstelse af hængeprydelser, beviser de, at disse spænder har været anbragte i horizontal stilling, og at det firkantede stykke har vendt mod venstre. — Naalen, af bronze og temmelig tyk, er bevaret med undtagelse af spidsen. Dens øverste del er bøiet hylseformet om et enkelt naalegjænge, anbragt paa bagsiden af det firkantede endestykke; paa det andet endestykke en ombøiet plade som naaleholder. — Hele oversiden har været forgyldt, forsaavidt den ikke har været dækket af email. Bagsiden saavel af spænden som af den runde toplade er dækket med det bekjendte hvide belæg (6574).

b. 2 ufuldst. skaalformede spænder af bronze af typen R. 643, men dog forskellige fra denne i ornamenternes enkelt-heder; bl. a. har de ikke typeeksemplarets takkede linjer. Som almindelig ved disse tynde spænder, har charnier og bøile for

naalespidsen ikke været anbragt umiddelbart paa spændernes bagside, men paa enderne af et paa deres indre side efter længden fæstet baand. Men det er her eiendommeligt, at baandene ikke som sædvanlig er af jern, men af bronze. Det bedst bevarede af baandene har merker af jernrust, enten efter naalen eller naalefæsterne. Spænderne har været over 10 cm. lange; bredden kan ikke bestemmes (6575).

c. 2 brudstykker af bronze, som synes at have hørt sammen saaledes som paa nedenstaaende afbildning angivet. Bagsiden viser tilsvarende fordybninger til de ophøiede partier; men stykkets masse er dog temmelig tyk. I det ophøiede, runde parti er der indfældt en rød sten. Paa bagsiden er der sterk jernrust, sandsynlig efter en naal, samt ubetydelige fastrustedede levninger af lod-dent skind. Det har maaske været en spænde af egen form (6576).



d. En stor samling perler, deraf en enkelt, nu lidt ufuldstændig, af sølv, dannet af en oprullet, tverriflet traad. Alle de øvrige er af glas, 136 i tal, hvoraf mange sammensatte og endel, som har været dele af sønderbrækkede sammensatte. Af de sammensatte, den længste paa 7 led, har de fleste et gyldengult belæg; andre er grønlig eller hvide. De enkelte perler har de forskellige former, kuglerunde, kageformede, tøndeformede og cylindriske. Nogle faa er riflede, en enkelt har form af en spiralvinding. Farverne er de forskellige, hvidt, sort, grønt, blaat, rødt, violet, i flere nuancer. Derhos er der flere af mosaik i forskellige mønstre og nogle med indlagte farver i forskellige figurer (6577).

e. Tveegget spydspids af jern med bredt, fladt blad; falen har elliptiske fordybede figurer som R. 517. Bladet viser damaseret arbeide. Den hele længde nu 33 cm.; men falen er lidt ufuldstændig; bladet indtil 5 cm. bredt (6578).

f. Saks af jern af formen R. 442. Den ene kniv afbrækket paa midten, den anden omtr. fuldstændig. Den hele længde omtr. 28 cm. (6579).

g. Et ubestemmeligt redskab af jern, 48 cm. langt, af form som en firesidet ten (6580).

h. En klinksøm af jern med fastrustet træ (6581).

i. En firesidet hein af skifer, 30 cm. lang, brugt paa alle sider, og stykker af 2 lignende (6582).

Disse sager blev fundne i den øvre del af en haug, kun omtr. 30 cm. under dens overflade. Af iagttagelser under deres fremgravning, som blev foretaget af et par gutter, nævnes kun, at der fandtes endel kul. Haugen maa utvivlsomt være affladet tidligere enten ved pløining eller paa anden maade. Fundet skriver sig øiensynlig fra en kvindegrav; ogsaa tidligere er spydspidser fundne i saadanne; men forøvrigt skal spydspidsen være funden noget tidligere end det øvrige og saaledes maaske ikke paa ganske samme sted.

3. Økse af sten, i omrids og tværsnit lignende R. 15, men med hvælvet tilslibning af eggen paa den side, hvor den er stærkest; helt sleben; 13 cm. lang, indtil 4 cm. bred. — Liden økse af sten af typen R. 15, kun lidt over 6 cm. lang, 2,7 cm. bred ved eggen, 2,2 cm. ved nakken; helt sleben. En eiendommelighed er, at den ene side har et profileret tværsnit, idet det midterste parti er ophøiet, maaske en følge af emnets form. — Et brudstk. af sten, 12,5 cm. langt, spidst ved den ene ende, tiltagende i bredde indtil 3 cm. ved den anden ende, hvor det er afbrækket, jævnt 1,5 cm. tykt; helt og vel slebet; de brede sider flade, de smale hvælvede. Stykket er vist ikke falsum; men bestemmelsen er tvivlsom. Det kunde snarest formodes at være del af en meisel, men som maa have haft en usædvanlig form og været ualmindelig spidsnakket. — Disse 3 stykker skal være f. paa Sundsbø nordligst paa Otterøen i Akerø pgd. (6583 ff.).

4. Eneget kniv af brun-violet sandsten, helt bevaret, af en smuk form, noget lig R. 54, men med en hæl mellem bladet og skaftet og med et bredere skaftstykke. 11,5 cm. lang, bladet indtil 3,3 cm. bredt. F. paa Hasfjord, Vikten sogn i Nærø, i en sandhaug i en dybde af 2 alen. Paa gaarden er ogsaa tidligere fundet oldsager, som ikke er bevarede, deriblandt en spydspids af rødbrun skifer (6587).

5. Bryne(?) af kvartsitskifer i 3 stkr., men fuldstændigt, over 50 cm. langt; paa midten omtr. kvadratisk tværsnit. Har den hyppige form, at det nær enden udvider sig i bredde og lidt i tykkelse og derpaa afsluttes med et slags egg; men det eiendommelige ved dette stk. er, at medens begge ender har samme form, er den enes plan vertikalt paa den andens. Af disse stykker har samlingen en hel mængde, hvoraf dog intet paa meget nær kan have været saa langt som dette; de fleste synes afbrækkede paa midten; men de er forøvrigt mærkelig ensartet formede. Jeg har bestemt dem som bryner; men rigtigheden af denne bestemmelse tør være mere end tvivlsom. Skal være f. i en torvmyr paa Raknestangen paa Akerø (6590).

6. Vævsten af almindelig form, f. under gravning for vandledning i Kongens gade udenfor Frimurerlogen i Trondhjem (6593).

7. Kjerne af glasmasse af en perle, som har været belagt med mangefarvet mønstret glas. Af dette belæg er nu kun en liden del tilbage, visende mørkblaa bund med ovale flekker af hvidblaat og rødt. I den indre kjerne er der furer i forskjellig retning til befæstelse af belægget. Den har været rund med afslædede poler, ca. $1,7 \times 1,5$ cm. i tværm. F. paa Hasfjord, Vikten sogn i Nærø, i en sandhaug (6594).

8. Nogle stykker af en skjoldbule af jern; det ene er af toppen og viser en saadan knop som paa R. 565. Det er ikke sikkert, om alle stykkerne hører sammen indbyrdes og med nr. 6237. — Knivblad af jern med lang tange i 3 stkr., omtr. 14 cm. langt. — 2 tveeggede pilespidser af jern, den ene omtr. fuldstændig, 14 cm. lang, den anden manglende lidt af tangen. — Stykker af et baand af jern, nu sterkt gjennemædt af rust, til-

sammen omtr. 25 cm. langt, noget over 1 cm. bredt. — Indkommet fra Forset i Melhus som supplement til fundet 6235 ff., idet det er fundet under senere jordarbejde paa det samme sted, paa en nogle hundrede alen lang jordrab, formodentlig i levningerne af en gravhaug, som efterhaanden er bleven udpløiet. Gave fra hr. gaardbr. H. Forseth (6595 ff.).

9. 3 stykker af antagelig den samme plade af sandsten, hvoraf det største paa den ene side har en sterk, ved slid frembragt hulning; forøvrigt er der spor af slid paa begge sider af stykkerne. Utvivlsomt en slibesten for stensager. — En firesidet sten, 11 cm. lang, indtil 5—6 cm. i tverm., men afbrudt. Har paa to sider slideflader, som gjør det sandsynligt, at den har været brugt som slibesten. — Et stykke af skifer, der ligner en spydspids; det kan vel forklares som et ufuldført emne til en saadan. F. paa Ottestadviken, Veø pgd. i Romsdalen (6600 ff.).

10. Vævskyttelformet beltesten af kvartsit med omgaaende fure, 11,5 cm. lang, 4 cm. bred, 3 cm. tyk. Med svage, skraa slidningsfurer. F. paa Tangvik i Stadsbygden (6604).

11. Cylinderformet rør af brændt ler, 4×4 cm. i tverm.; paa den ene side indgravet et kors, hvis arme ender i gruber. Smaa kvartskorn er, som ogsaa undertiden ellers ved dette slags redskaber, indblandede i massen. F. paa Tangvik i Stadsbygden (6605).

12. Tilhuggersten for stenredskaber, jfr. S. Müller 120, omtr. 11 cm. lang, 7×6 cm. i tvermaal; har meget videre og dybere gruber paa siderne end noget af de eksemplarer, samlingen tidligere eier. F. paa Tannel i Lensviken, Stadsbygdens pgd. (6606).

13. Den øvre del af en i skafthullet afbrækket økse af sten af formen R. 37, som sædvanlig med økser af denne type, af en grønlig, spettet stenart. Den har været større end almindelig, er 8 cm. fra nakken til hullet og 7 cm. bred ovenfor dette. Hullet har været over 3 cm. i tverm. F. paa en anden gaard Tannel i Lensviken (6607).

14. Slibesten for stensager af kvartsit, hydgraa med

rødlige flammer, firesidet, 19 cm. lang, $4,5 \times 3$ cm. i tverm. Den ene smalside er ganske glat, lidt concav, den ene bredside delvis slidt. F. paa en tredie gaard Tennel i Lensviken (6608).

15. Den nedre del af en i skafthullet afbrækket kølle af sten, nedentil endende i en spids. Temmelig flad, dog mere hvælvet paa den ene side. 11 cm. lang fra spidsen til hullet og 15 cm. til bruddet, 11 cm. bred over hullet, neppe over 4 cm. tyk. F. paa Indergaarden i Lensviken. (6609).

16. Hammer af sten af typen R. 46, men af mere ujevnt omrids, en smule tilspidset til den ene kant og bredt afrundet i den anden, 12×10 cm. i tverm., indtil 3,5 cm. tyk. Hullet boret fra begge sider. F. paa Indergaarden i Lensviken. (6610).

17. Haandtenshjul af grøtsten, 4,5 cm. i tverm., fladt paa den ene side, lidt hvælvet paa den anden, hvor overfladen er udskåret til to ophøiede concentriske ringe, hvoraf den inderste danner randen om hullet. Mulig fra Y. J. F. paa Indergaarden i Lensviken (6611).

18. Bryne(?) af violetgraa skifer, firesidet med skarpe kanter, regelmæssigt formet, indsmalnende mod begge ender, 26 cm. langt. Kan tænkes at have været formet til et fint og smukt bryne uden at være taget i brug som saadant. F. paa Utnes i Lensviken (6612).

19. Vævsten af grøtsten af almindelig form med hul ved den smalere ende, men har den eiendommelighed, at der paa den ene side er udgravet en vid skaalformet fordybning. F. paa samme gaard Utnes (6613).

20. Økse af sten med skafhul af typen R. 37, men mere undersætsig, vel bevaret; som sædvanlig med økser af denne form af en spættet stenart, her sortagtig og hvidlig. 10 cm. lang, 5,5 cm. tyk ovenfor skafthullet, indtil 3,5 cm. bred. Jevnt boret hul. F. paa Haarsaaker i Stadsbygden (6617).

21. Økse af sten af formen R. 29 med ufuldendt skafhul; for- og bagside omtr. flade i tverretning og kun buede i længdretning. 18,5 cm. lang, indtil 7 cm. tyk over hullets plads, temmelig jævnt 3,5 cm. bred. Hullet er paa begge sider paabegyndt

med en skaalformet grube. Stenarten mørkgraa og haard med enkelte kvartsaarer. F. paa et andet brug af Haarsaaker i Stadsbygden (6618).

22. Tøndeformet cylinder af brændt ler med hul efter længden og fure langs den ene side, 5 cm. lang. F. paa Lille-Rein i Stadsbygden (6619).

23. Plumpt arbeidet, maaske ufærdig vævsten af grøtsten F. paa Neraunet i Stadsbygden (6620).

24. Mundbid af et bidsel af jern med enkelt led; omtr. 13 cm. langt mellem ringene, som er 8 cm. i tverm. Mulig fra hedendommens tid. F. paa Asphaug i Stadsbygden (6621).

25. Vævskyttelformet beltesten af graaviolet kvartsit af den lange smale form, R. 154. Omgaaende fure nærmere underend overkanten, den undre del noget længere end den øvre, 12 cm. lang paa oversiden, nær 13 cm. paa undersiden, indtil 3,5 cm. bred. Skraa slidningsfurer paa oversiden. F. paa Skraastad i Stadsbygden (6622).

26. En meget liden hammer af sten (en art sandsten) af typen R. 46, lidt oval, $5 \times 4,5$ cm. i tverm, 2 cm. tyk. Hullet boret paa begge sider og smalest paa midten. F. paa Selnes i Lensviken, Stadsbygdens pgd. (6623).

27. Ufuldendt hulmeisel(?) af meget haard sten, firesidet tversnit med afslebne kanter, nu 16 cm. lang, afbrækket i den bredere ende, hvor man har den øvre begyndelse af en hulslibning i nær 7 cm. længde. Tvivl om bestemmelsens rigtighed vækker det dog, at der paa den anden side ikke sees spor til en begyndelse af en tilsvarende convexslibning. Det er dog mindre rimeligt at opfatte stykket som en del af en slibesten. F. paa samme gaard Selnes (6625).

28. Kugle af brændt ler med gjennemgaaende hul; i massen er indblandet en mængde smaa kvartsstykker. Jfr. nr. 11 ovf. — Haandtenshjul af grøtsten, fladt paa undersiden, kalotformet paa oversiden, 3,5 cm. i tverm. — Vævsten(?) af grøtsten af form som et ligesidet triangel med 9 cm. lange sider, og med hul omtr. i midten; et lignende stykke haves ogsaa før i samlingen. Har indgravne furer langs kanterne. — Pyramideformet

sænke af grøtsten, 6,5 cm. høit, med et lidet hul nær toppen. Et brudstk. af en flad vævsten af grøtsten med hul. Disse sager, som snarest skriver sig fra middelalderen, antages at være f. paa Bondviken i Lensviken (6628 ff.).

29. Meget forrustet hængelaas af jern, som synes at have nærmet sig i form til R. 453. — En nagl af jern. — Et beslag af jern, belagt med kobber, af eiendommelig form. Usikker tid. F. i jorden paa Selven i Agdenes sogn, Ørlandets pgd. (6632).

30. Oval sten (kvartsit) med to omgaaende, krydsende, brede furer, $13 \times 10 \times 6$ cm. i tverm. Det synes at være en rullesten, som paa denne maade er tildannet til brug. F. paa Valset i Agdenes (6635).

31. Oval sten med omgaaende fure efter længden; vanlig form og stenart, men meget svær, $14 \times 11 \times 7$ cm. i tverm. F. paa Selven i Agdenes (6636).

32. Vævskyttelformet beltesten af hvid kvarts med omgaaende fure, jfr. R. 156, men spidsere; $9,5 \times 4 \times 2,8$ cm. Den nedre del en smule længere end den øvre. Dybe, en smule skraa slidningsfurer paa oversiden, svagere paa undersiden. F. paa Hegg i Agdenes (6673).

33. Hammer af sten som R. 46, omtr. rundt omrids, 6 cm. i tverm., 3,5 cm. tyk. Hullet som sædvanlig boret fra begge sider og smalest paa midten. F. paa Selven i Agdenes (6638).

34. Spydspids af sort skifer, nu ufuldstændig, idet der mangler en større del ved odden, og agnorerne er afbrækkede, nu 12 cm. lang, indtil 3 cm. bred. Den ligner noget R. 86, med op-høiet, men ikke skarp ryg efter midten. Ualmindelig tyk, ogsaa i tangen, som kun er lidet afladet. Nederst paa bladet er der to hul, et paa hver side af midtryggen, borede fra begge sider og smalest paa midten. De er maaske indborede, efterat agnorerne var afbrækkede, til støtte for skaftets befæstning. Er erhvervet af en opkjøber som funden i Tingvold pgd. paa Nordmøre, men nærmere oplysning om findestedet har det ikke været muligt at erholde (6640).

35. „Bryne“ af kvartsitskifer, nu 25 cm. langt, men neppe

fuldstændigt; skjevt firesidet tversnit og saa regelmæssig form, at den ikke kan være fremkommen ved slid, men at det maa være tildannet paa denne maade. Skal ogsaa være f. „i Tingvold“ (6641).

36. Et haandtenshjul af grøtsten, 3 cm. i tverm., fladt paa begge sider. Sandsynlig fra M. A. F. for længere Tid siden ved Bakke gaard i Trondhjem (6642).

37. Oval sten med omgaaende fure efter længden, af den sædvanlige haarde stenart. — Vævsten af grøtsten af almindelig form. Begge fundne paa Rygg paa Frosta, men ikke sammen (6643 f.).

38. Tilhuggersten for stensager, en omtrent rund, kvartsitagtig sten, 8×5 cm. i tverm., med udhulede gruber paa de to fladere sider, passende til fingertoppen, noget dybere paa den ene side end paa den anden. F. i tomten af et nedrevet hus paa Aurgjerdet, en part af Opauran i N. Stjørdalen (6651).

39. Økse af sten med skafthul, noget lig R. 32, men med mere forlænget og indsmalnende nakke, og hullet omtr. paa midten. Omtr. flade bredsider, smalsiderne svagt hvælvede i tversnittet. 13 cm. lang, bredden ved eggen 5 cm. F. paa Selvneset under Selven i Agdenes (6652).

40. Tilhuggersten for stensager, en kageformet, lidt oval rullesten, ca. $9 \times 7 \times 3$ cm. i tverm.; paa begge sider en vid og meget dyb grube, saa at der ikke mangler meget i fuldt gennemslag. Det er derfor tænkeligt, at den har været emnet til en hammer som R. 46. F. paa Fremstad i Agdenes (6653).

41. Oval sten med omgaaende fure efter længden, $9,5 \times 7,5 \times 5,5$ cm. i tverm. F. paa Breiviken i Agdenes (6654).

42. Bryne af kvartsit, nu 16 cm. langt, men aabenbart afbrukket, synes snarest at være en slibesten for stenredskaber. F. i en myr paa Djupaaen i Agdenes (6656).

43. Oval sten med fure efter længden og to furer paatvers, som overskjærer den første; furerne grunde. 14 cm. lang. Maaske fra forholdsvis sen tid. Ogsaa f. paa Djupaaen (6658).

44. Et sænke af grøtsten, tresidet og indsmalnende til en spids ved den ene ende og tvert afskaaren ved den anden. Det eiendommeligste ved stykket er, at der saavel fra den spidse som

fra den tverre ende er indboret et hul, som støder sammen med hul, der er boret igjennem paa tvers. 13 cm. langt. F. paa Hopen i Agdenes (6660).

45. Ufuldst. kar(?) af grøtsten, der sandsynlig maa opfattes som et bordkar med stet. Den sidste, af hvilken ikke meget er tilbage, kan sees ved tverfurer at have været delt i vulster. Sandsynlig fra M. A. F. paa Agdenes gaard i Agdenes (6661).

46. Lidet stykke af en kjedel af grøtsten. 2 heiner af skifer, den ene ufuldstændig. Skal være f. sammen nær ved en haug paa Hollen i Hevne (6664 f.).

47. Ufuldstændig, svær spydspids af mørkgraa skifer med agnorer, nærmest lig R. 88. Nu 15 cm. lang, men har været betydelig længere, 5 cm. bred ved agnorerne, som nu er afbrækkede, 4 cm. ved bruddet. Ogsaa tangen er ualmindelig svær, over 3 cm. lang, ca. 2 cm. bred. Rygning efter midten med afpladning ved tangen. F. paa Skorillen ved Snildfjorden i Hevne (6666).

48. Spydspids af lysgraa skifer, nærmest lig R. 86, men med spidsere agnorer og od. Vel bevaret, naar undtages et lidet brud i den ene egg. 14,5 cm. lang, største bredde 3,5 cm. over agnorerens rod. Tangen ualmindelig lang, 3,5 cm. Indskjæringerne for agnorerne fortsættes med lange dybe furer opover bladet. F. paa Bjørkøen i Hevnefjorden i Hevne (6667).

49. Brudstkr. af en urtepotformet urne af brændt ler. De bevarede stykker har kunnet limes sammen, saa at de udgjør omtr. halvparten af væggen, medens bunden helt mangler. 12 cm. høi, omtr. 14 cm. i tverm. oventil og 12 cm. nedentil. Under den svagt udstaaende kant er der paa den øvre halvdel 3 ophøiede baand med rækker af skraa furer, dannende vinkler, som vender til vekslende sider. Den nedre del er afdelt i triangelformede felter ved et baand af 3 furer, som danner vinkler afvekslende opad og nedad. — Et lidet brudstkr. af en urtepotformet urne af brændt ler, som er ganske forskjellig fra den frg. baade med hensyn til massen og det lille af ornamenterne, som er levnet. — Skal være f. i en haug paa Selnes i Snildfjorden i Hevne. Urnerne blev under gravningen slængt hen og gik istykker (6668 f.).

50. Firesidet hein af skifer, 18 cm. lang. F. paa Venna i Hevne (6670).

51. Økse af sten med skafthul af hovedform R. 29, men bredere i nakken, mindre buet og mere undersætsig. 11 cm. lang, 6 cm. tyk over hullet og 4 cm. bred lidt ovenfor eggen. Omtrent sort sten. Siges f. i gruset i elveleiet nedenfor Lerfossen i Strinden (6674).

52. Økse af skifer uden skafthul, med egg, som væsentlig er tilslæben fra den ene side. Den sees paa den anden side at have været brugt til hein i nyere tid, hvorved denne, som oprindeligt har været ret, er bleven noget indadbuget og skjev. 21 cm. lang, 4,5—5,5 cm. bred. F. paa Fremstad i Agdenes (6675).

53. Yngre jernalders fund fra Gulhaaen i Aalen.

a. Eneget sverd af jern af usædvanlig længde, af form nærmest lig R. 499. Klingens 87 cm. lang, indtil 5 cm. bred, tangen 19 cm. lang, samlet længde altsaa 106 cm. Ved overgangen mellem tangen og klingens ryg er der en aftrapning. Glødeskal sees paa flere steder (6678).

b. Celt af jern af form som R. 401, 11,5 cm. lang, 4,5 cm. bred i eggen (6679).

c. Økseblad af jern af formen R. 559, men med fliger kun paa den indre side af skafthullet, 16,5 cm. langt, 8,5 cm. bredt ved eggen (6680).

d. Hammer af jern med langt smalt skafthul, jfr. R. 394, men uden fremspring ved skafthullet, nu omtr. 9 cm. lang, men noget afslaaet i den tyndere ende (6681).

e. Rasp af jern, lig R. 420, men med længere tange. Bladet 14 cm. langt, tangen, regnet fra bøiningen af, 12 cm. Ingen længdestriber paa bagsiden; men der er her nogle tverbaand i den første vinkel (6682).

f. Meisel(?) af jern, af en usædvanlig form, med tange, 12 cm. lang (6683).

Fundet er gjort oppe i fjeldet øverst i Gulas vasdrag nær søen Riasten af en derboende Lap ved gravning i en haug nær hans stue. Sagerne er idethele særdeles vel bevarede, som sædvanlig med fund fra det øverste af dalene. De har tildels glødeskal,

hvoraf kan sluttes, at det har været en grav med brændt lig, skjønt der ikke vides at være iagttaget brændte ben.

54. Fund af middelalderiske gjenstande i en byggetomt paa hjørnet af Bispegaden og Kjøbmandsgaden i Trondhjem:

a. Kamme af dyretak. Kam med enkelt tinderække, nu 16 cm., men opr. omtr. 20 cm. lang; skinnerne er paa midten ornerede med et flettet baandmønster, ved enderne med tverrifler; alle furer har været fyldte med en sort masse; mindst 9 mellemstykker og antagelig 12 nagler af jern. — Enkelt kam, nu ufuldstændig, men opr. omtr. 16 cm. lang; den øvre del af skinnerne er fordybet til indlægning af et baand af metal, som nu mangler, og nærmere enderne har der været lignende tverbaand; endepartierne tæt tverriflede, den midtre del har kun en fure efter midten; af mellemstykkerne er 5 bevarede, mindst 10 nagler. — En skinne af en enkelt kam, har ikke været over 10 cm. lang; har oventil en bred fordybning til indlægning af et baand af metal; har havt 11—12 nagler af bronze. — Ufuldst. enkelt kam, afbrækket i begge ender; skinnerne har en fordybning langs overkanten til indlægning af en strimmel af metal, desuden nogle furer efter længden; nærmere enderne har der været tætte skraastreger; nagler af jern. — Enkelt kam, skinnerne helt bevarede, 13 cm. lange; smale, afrundede uden ornament, med tæt staaende nagler af bronze.

b. Et helt vævspyd af hvalben, 38 cm. langt, indtil 3,5 cm. bredt blad; haandtaget dannet ved langsom indsmalning; paa den ene side er der langs midten af haandtaget og det nærmeste af bladet en række dobbeltcirkler om punkter. — Et haandtag af et vævspyd af hvalben med en ubetydelig rest af bladet, formet som et sverdhaandtag med afrundede udvidelser foroven og forneden. — Et haandtag af et andet vævspyd af hvalben, som maa have været meget stort og oventil nær 6 cm. bredt.

c. 5 haandtenshjul af grøtsten, dels flade paa begge sider, dels hvælvede paa den ene, et par ornerede med concentriske ringe eller med radier, udgaaende fra hullet. — Et haandtenshjul af løsbrændt ler, fladt paa den ene, hvælvet paa den anden side.

d. En flad brikke af grøtsten, antagelig en spillebrikke.

e. Naal af ben, 7,5 cm. lang, med et hul nærmere den ene ende.

f. Kogekar af brændt ler med 3 fødder og et skraat udstaaende rørformet haandtag, 13,5 cm. høit og 14 cm. i tverm. oventil, paa udsiden bedækket med ophøiede horizontale rifler. Fuldstændigt, naar undtages, at en fod mangler. Af denne art lerkar, hvoraf der findes brudstykker i mængdevis i de trondhjemske fund ligesom i fundene fra det gamle Oslo, har samlingen tidligere kun et par fuldstændige.

g. Et lidet fladbundet kar af grøtsten, 10 cm. i tverm., 4 cm. høit, med et tilspidset haandtag til den ene side. Dertil en mængde brudstkr. af større og mindre kar af grøtsten.

h. Nøgel af jern af samme hovedform som 2 stykker, som samlingen tidligere eier fra trondhjemske fund, jfr. Ab. 1898 s. 119 og fig. 17, Ab. 1901 s. 371 og fig. 3. Det flade, gjenembrudte parti er her rundt; den ring, som har hængt i det øverste hul, mangler.

i. Krognøgel af jern, som efter sin form godt kunde være fra Y. J. Er øverst bøiet om til en løkke, har en firesidet stamme, aftagende i tykkelse nedad; lidt nedenfor midten har den to stumpvinklede bøininger og den afsluttes nedentil med en retvinklet bøining. 14,5 cm. lang.

k. Kistebeslag af jern, 5 stykker og dertil et laasbeslag med smalt nøglehul og et laas med en slaa, som griber ind i en haspe. Beslagene er smale og flade med runde udvidelser med naglehul og nagler, delvis ogsaa med aflange udvidelser. Kisten kan ikke have været meget stor, laaget neppe over 30 cm. bredt. Af naglernes bøining kan slutes, at det træ, som de har været fæstet i, har været 1—1,5 cm. tykt.

l. Redskab af jern, bestaaende af et tyndt, fladt blad, 27 cm. langt, 7,5 cm. bredt, med egg til begge sider; fra den ene ende udgaar en firesidet tange, fra den anden en ca. 4 cm. lang pig. Redskabet minder sterkt om de for vævskeer antagne spildirer af træ med pig i den ene ende i trondhjemske fund, men adskiller sig fra disse som fra saadanne af jern som R. 150 ved sin sværhed og navnlig ved sin store bredde. Bestemmelsen bliver derfor usikker.

Efter fundomstændighederne er der grund til at antage, at stykket hører til de ældste dele af fundet.

m. 2 knivblade af jern og forskellige andre gjenstande af jern, deriblandt et cylindrisk hængelaas med riflet overflade og delvis belagt med kobber.

Disse fund er tilligemed endel, som sandsynlig er fra en yngre tid, gjorte ved udgravninger af nogle hustomter. Her fandtes ogsaa grundmure af en kirke og skeletter af en begravelsesplads. At der ikke gjordes endnu rigere fund paa dette sted, som paa forhaand maatte anees for at høre til de bedste strøg for middelalderiske fund i Trondhjem, forklares ved, at der her var flere kjældere, hvor grunden tidligere var udgravet. Fundene er skjænkede samlingen som gave af bestyrelsen for Thomas Angells Stiftelser ved hr. forstander J. Midelfart. (Indført under nr. 6684 ff. 6694 ff. 6714 ff. og 6732 ff.).

55. Økse af sten med skafthul af den sjeldne form R. 33. Den er nu sterkt afflaget i begge ender, navnlig i den nedre, saa at den ikke har sin oprindelige længde, nu knap 10,5 cm. lang, 4,5 cm. tyk over skafthullet. Skal være f. paa Julset i Frænen løst i jorden nær søen (6692).

56. Tveegget spydspids af jern, som maa have været meget svær. Falen, som er helt bevaret, er meget tyk og omtr. 14 cm. lang. Bladet har været omtr. fladt, mindst 5 cm. bredt, viser efter midten damaseret arbeide; af dette er kun 20 cm. bevaret, noget ufuldstændigt i eggene. Har vel nærmest lignet R. 522. F. under brydning af nyland paa Julset eller Malme (opgaven ikke sikker) i Frænen (6693).

57. Kølle af sten med fremspringende hjørner ved siden af skafthullet, temmelig flad, men noget uregelmæssig, tildels paa grund af afflagning. Som sædvanlig paa disse redskaber et stort skafthul, boret lige meget fra begge sider. 27 cm. lang, 11 cm. bred mellem de fremspringende hjørner. F. paa Løvnes i Verafjorden, Agdenes (6700).

58. Bryne(?) af kvartsitskifer, af omtr. kvadratisk tversnit, afbrækket i begge ender, synes at have dannet en skarp spids

i den ene. Bestemmelsen er noget usikker. F. paa Klungervik i Hevne (6701).

59. En sænkesten af temmelig haard stenart, tilspidset til den ene ende og der forsynet med et hul. — Halvmaaneformet vævsten af grøtsten med hul ved begge ender. — To ovale stene med omgaaende fure efter længden. — To firesidede heine af lerskifer. F. paa Stolpnes i Hevne (6703 ff.).

60. Vævskyttelformet beltesten af kvartsit, brunviolet, med dyb omgaaende fure. Omtr. 11 cm. lang, 4 cm. bred paa midten; med dybe, skraa slidningsfurer, en paa den øvre, to paa den undre side. F. paa Hafsmo i Hevne (6707).

61. Brudstkr. af en middelaldersk kjedel af bronze, hvoraf det ene er en hank af en form, som ogsaa er f. paa Stenviksholm og flere steder, dannet som en sløife, nedtil endende i to spidse blade med et hul i midten og deri en klinknagl af bronze. F. med en smedemeisel og nogle andre stkr. af jern paa Mjønesaunet ved Aastfjorden i Hevne (6713).

62. Bryne af kvartsit, 11 cm. langt, af almindeligt ovalt tversnit. En smal, dyb fure er formodentlig fremkommen ved slibning af spidse redskaber. — 2 firesidede heine af skifer. F. paa Rydningen, en part af Bulung i Sparbuen (6727 f.).

63. Fra et stenaldersverksted: et økseformet stykke, med 5,5 cm. bred egg, 6,5 cm. langt, med spids nakke. Paa den ene side gaar eggfladen næsten op til nakken, paa den anden side er den kortere. — En tresidet flekke af flint, $4,5 \times 2$ cm., som mulig kan være brugt som kniv. — Et ubestemmeligt stykke og en mindre klump af flint. — Et 11 cm. langt stykke af sten, der ved den ene ende har en økseegg, som er mere tvert tildannet fra den ene side end fra den anden, vel 1,5 cm. bred. Disse sager er f. paa Aasvang, en part af Flovik i Veø pgd. ovenfor gaardens huse under opbrydning af nyland. Det laa samlet under et lag myrjord paa grundjorden. Det antages, at oldsaglaget har større udstrækning. Gave fra amtsskolebestyrer J. Olafsen. (6739).

64. Økse af sten med skafthul, lig R. 28 eller 40, men flad paa begge sider; 17 cm. lang, 7 cm. tyk nedenfor skafthullet. — Økse af sten uden skafthul, med egg, der væsentlig er tilsleben

fra den ene side, jfr. R. 15, men med mere ovalt tværsnit; 10,5 cm. lang, 4 cm. bred ved eggen, noget mindre ved nakken. — Økse af sten (et slags sandsten) uden skafthul; ligner i omrids meget R. 29, navnlig ved sin bøiede form. Paafaldende er ogsaa dens tykkelse, som dog ikke synes stor nok til, at den skulde være bestemt til indboring af skafthul. Firesidet tværsnit, opr. helt sleben, men nu noget aflaget ovenpå. Eggen dannet ved jevnere tilslibning fra den ene side og en mere afrundet fra den anden. Ca. 19 cm. lang, 4,5 cm. bred ved eggen. — 3 stykker af firesidede „bryner“ af kvartsitskifer af den velkendte art, som det synes af tre forskellige eksemplarer. — Alle disse gjenstande er f. paa Aarset ved Langfjorden i Veø pgd. i Romsdalen (6741 ff.).

65. Tvivlsom økse af sten uden skafthul, 20 cm. lang. Det er ikke sandsynligt, at den egg, som nu er fremtrædende i den ene ende, kan være fremkommen anderledes end ved forsætlig tilslibning til økseegg. F. paa Flovik i Veø (6745).

66. Øksebladet af jern, nærmest af formen R. 557, meget afrustet og afslaaet, har været henimod 20 cm. langt. F. i en stenrøs paa Flovik i Veø. Gave fra gaardbr. Erik Flovik (6746).

67. En kirkelig figur fra den senere middelalder, skaaret i egetræ. Det er en siddende, mandlig figur, 90 cm. høi. Nu omtr. helt overmalet med tyk, hvid maling. Et attribut, som den har holdt i den venstre haand, mangler nu, hvilket gjør det saa meget vanskeligere at bestemme, hvem figuren skal fremstille. Fra Ekne kirke i Skogn (6747).

68. Spydspids eller dolk af flint, afbrækket nedentil, nu 13 cm. lang; temmelig tynd. Temmelig lig S. Müller 157, men uden de to indhak i kanterne. F. paa Sæter i Valsøfjorden i Aure (6749).

69. Et meget medtaget økseblad af jern, som synes at have lignet R. 559; men det meste af bladet mangler. F. paa Ertvaag i Aure (6752).

70. En ring af jern, som kan have hørt til et bidselmundbid. — En spids smedemeisel af jern. — 3 afbrudte bryner af kvartsitskifer. — Endel stykker af et kar af grøtsten

og et stykke af en riflet bagsthelle af skifer. Skriver sig vel snarest fra M. A. F. paa Enge i Valsøfjorden i Aure (6752 ff.).

71. En flintkjerne med tydelige slagmerker efter afspaltning, og 2 stykker kvarts. F. i en myr paa Fremstad i Agdenes (6756).

72. Økse af brun flint, nærmest lig S. Müller 59; 14 cm. lang, 5 cm. bred ved eggen, 2 cm. ved nakken. Helt sleben. Smalsiderne er slebne saaledes, at den ene bredside er smalere end den anden. F. paa Klefstad i Byneset (6757).

73. To tveeggede pilespidser af jern; den ene nærmest lig R. 538, men med længere blad, den anden i bladets form lig R. 547, men med hensyn til tangen lig R. 538, 16,5 og 17,5 cm. lange. — Økseblad af jern af formen R. 552, 14,5 cm. langt, 8 cm. bredt ved eggen. Skal være f. paa Rise i Opdal (6759 f.).

74. En perle af halv gjennemsigtig, blaa glasmasse med 2 hvide baand, der slynger sig over hinanden i store bugter. — Skøite af ben af almindelig form. — Knivblad af jern af tolleknivform, meget slidt. — Nøgel af jern med ringformet haandtag, stamme uden pibe og gjennembrudt aks. — Et beslag af jern. Perlen kunde efter sin form godt være fra hedendommen. Men sandsynlig skriver det hele sig fra M. A. F. i en byggetomt paa Elgeseters grund ved Trondhjem. (6764 ff.).

75. Potte af brændt ler af samme form som nr. 54 f. ovfr. Noget høiere og slankere end almindeligt, 15 cm. høi, ca. 13 cm. i tverm. oventil. Helt tverriflet paa bugens udside. F. sammen med en lav skaal af brændt ler med 3 fødder med omtr. horizontalt udstaaende haandtag, som ikke er rørformet, ved gravning i en tomt paa hjørnet af Krambodgaden og Fjordgaden i Trondhjem (6772 f.).

76. Økseblad af jern, nærmest lignende R. 555, noget medtaget i eggen, nu omtr. 16 cm. langt. F. paa fjeldet, sydøst for Sul i Verdalen, hvor der antagelig har været en gammel veiovergang, liggende paa et svaberg, ialfald nu uden noget dække af jord. Gave fra hr. lærer Dahl (6775).

77. Slibesten for stensager af kvartsit, 25 cm. lang,

med et uregelmæssigt ovalt tværsnit. Har 6 slibeflader, som alle gaar helt ud til den ene ende, men kun enkelte helt ud til den anden, som derfor er adskillig tykkere. 4 af disse flader er konkavt slidte, kun 2 omtr. plane. F. paa Solsethaugen i Strinden, nær bygrændsen, i et bakkehæld i et tilsyneladende urørt, ensartet leie af grusblandet ler af stor haardhed, ca. 1,5 m. dybt. Der har sandsynlig gaaet et skred over stedet. Gave fra hr. handelsmand L. D. Klüwer (6776).

78. Tveegget sverd af jern, hvis hjalter og knap nærmest har form som R. 494, men dog med mere afrundede omrids af øvre hjalt og knappen. Hjalter og knap har havt metalbelæg. Af klingens, der har en meget svag midtfure, er nu kun 68 cm. tilbage, da endestykket mangler, og den er adskillig medtaget af rust. — Tveegget spydspids af jern som R. 517 med fordybede elliptiske ornamentter paa falen. Odstykket mangler, nu 35 cm. lang. Skal være f. paa Vold i Maandalen, Eid pgd. i Romsdalen (6779 f.).

79. Pilespids af blaagraa skifer, nærmest lig R. 88, men med afrundet midtryk; den bagre del mangler; nu 11 cm. lang, indtil 2 cm. bred. — Tange og et stykke af bladet af en svær spids af graa skifer med agnorer, snarest af formen R. 86; 4 cm. bred over agnorerne. — Liden, tynd enegget kniv af violetter graa skifer, af typen R. 57, men med et mere skraat udstaaende skaftstykke. Bladet omtr. 5 cm. langt, indtil 2,5 cm. bredt. — Ufuldst., meget stor enegget kniv af graa skifer, af typen R. 57, men med mere skraat skaftstykke. Bladet er bagtil henimod 7 cm. bredt. — Den forreste del af bladet af en enegget kniv af hvidgraa skifer, som har lignet R. 57; ved bruddet 4,5 cm. bredt. — Den midtre del af en enegget kniv af grønlig graa skifer, der maa have været af samme hovedtype som de frg. Bladet har været mindst 5,5 cm. bredt. — Skaftstykke af en enegget kniv af rødbrun skifer, som vel har lignet R. 56. — Disse stykker er f. paa Virek, Ankenes hered i Ofoten, i en ager, omtr. 700 m. fra søen, med en liden myr og forøvrigt udmark stødende til paa den øvre side, ellers omgivet af dyrket mark. Stedet maa sandsynlig ansees som en boplads fra sten-

alderen. I 1903 er yderligere herfra indkommet en enegget kniv og brudstkr. af to lignende (6781 ff.).

80. Bladet af en ske af b en eller renstak. Liden hulning, st orst bredde foran, $5 \times 4,5$ cm. i tverm. En liden, bevaret stump af skaftet ligger i samme plan som bladet. Skal v ere f. i samme ager paa Virek som de ovf. omtalte skifersager (6788).

81. Skaalv egtapparat af kobber med  eske og lodder. I hovedsagen = Hildebrand, Medeltiden I fig. 341. Skaalerne er er ikke fuldt 7 cm. i tverm, udvendig ornerede med en t et r ekke smaa cirkler om punkter under randen, og indvendig med omgaaende koncentriske kredse om et centrum i bunden. De h anger hver i 3 kj ader af kobbertraad, som oventil er f astede i bremmen af en hatformet liden klokke, fra hvis top der gaar en enkelt kj ade op til enden af v egtstangen. Denne har 2 led og er 11 cm. lang. Til apparatet h orer en  eske eller et futeral, bestaaende af 2 skaaler af kobber, ogsaa ornerede med en r ekke cirkler under overkanten, men nu kun ufuldst endigt bevarede. Af lodder medf olger 6, hvoraf 5 af bronze, af forskellige former, nu veiende: 49 gr., 27 gr., 24 gr., 16,5 gr., og 0,5 gr., det sidste en liden plade. Det 6te er et tolvsidet prisme af bergkrystal(?), 11,5 gr. v egtigt. F. for l engere tid siden paa „Kjelham“ i Tysfjorden (findes ei i matr. — Kjella i Ankenes?) under en stor sten, hvorunder der er et slags skjul (6790).

81. Isl eg (sk oite) af ben af alm. form, 17 cm. lang. Naal af tr e, 20 cm. lang, med en udvidelse i den  vre ende og der forsynet med et hul. F. ved udgravning af en hustomt paa hj rnet af Schultz's gade og Pr esidentveiten i Trondhjem. (6793 f.).

82. Tveegget spydspids af jern, n ermest af formen R. 522, meget vel bevaret, 35 cm. lang, bladet indtil 4,5 cm. bredt. Bladet har damasceret arbeide, falen er svagt kantet og har yderst et naglhul. F. paa Gl oimem i Overhallen (6796).

83. Oval sten med omgaaende fure efter l engden. Formen er s edvanlig, men stykket enestaaende ved sin ringe st orrelse, $4 \times 3,5 \times 2,5$ cm. i tverm. F. paa Stagalien i Bj orn or (6797).

84. S enkesten, lang og noget tilspidset i enderne, med omgaaende fure efter l engden, nu 15 cm. lang, $4 \times 3,5$ cm. i tverm. F. paa samme gaard Stagalien (6798).

85. Vævskyttelformet beltesten af kvartsit, den nedre del 9 cm. lang, den øvre noget kortere, $3,2 \times 1,8$ cm. i tværm. Sterke slidningsfurer paa begge sider. F. paa Sundet paa Støen i Bjørnør (6800).

86. Et brudstk. af rødbrun skifer, der maa have været skaftenden af en smal og slank enegget kniv af en med R. 55 beskættet form, men uden knopper. Et ufuldført stykke af graa skifer, som kan have været skaftenden af en lignende tilemnet kniv. Et tilskaaret emne af rødbrun skifer. Og endelig et stykke, der viser sig at være den manglende skaftende af den tidligere indkomne kniv nr. 4947, som derved er bleven fuldstændig. F. paa bopladsen paa Løvstrand (pladsen Storvik) i Bjørnør (6801 f.).

87. To kugler af brændt ler med gennemgaaende hul, omtr. 5 cm. i tværm. F. nede ved søen paa Sætran i Bjørnør (6803). Disse kugler og cylindere er i mange tilfælde meget gamle; men de har utvivlsomt ogsaa endnu i en temmelig ny tid været brugte paa fiskegarn.

88. Oval sten med omgaaende fure efter længden, omtr. 10 cm. lang. F. paa Hønvik i Nunfjorden i Bjørnør.

89. En skjerve af flint og nogle af skifer, deraf det ene, som det synes, et stykke af en kniv. Fra verkstedsplassen paa Bøleseter i Flatanger. — 2 smaa skjerver af flint fra nabopladsen paa Bølestrand i Flatanger (6807 f.).

90. Nogle klinksøm af jern, tildels kun brudstykker, alle med paasiddende levninger af træ. F. paa Osen i Bjørnør i en af elven næsten udgravet haug, som maa have indeholdt en grav fra Y. J. I nærheden ligger 3 andre hauger (6809).

91. Tvivlsomt stykke af skifer, en tynd plade af ydre omrids som en økse, 8 cm. langt, med egg i den bredere ende. Skal være f. ved torvskjæring 2 alen dybt i en myr paa Tørhogg i Aafjorden. Kan ikke være falsum, men forøvrigt usikkert (6811).

92. Krognøgel af jern, dannet af en firesidet ten, som i den øvre del er mere fladhamret. Her er den bøiet til en oval ring. Nedentil er den først bøiet udad i en ret vinkel og derpaa igjen retvinklet opad. Længde 9,5 cm. Det er tvivlsomt, om den

skriver sig fra oldtiden. F. i en ager paa pladsen Grønvollan under Løvik i Bjørnør (6812).

93. Økseblad af jern, 19,5 cm. langt, 13 cm. bredt i eggen, nærmest af formen R. 555. F. paa Lysberge i Overhallen, et par hundrede m. fra husene tilligemed en nu forkommen spydspids. Ikke langt derfra, paa et sted, hvor der tidligere har ligget en røs, er f. et sverd, som nu er forkommet (6813).

94. Flere smaa brudstkr. af et enegget sverd af jern, som har været mindst 6 cm. bredt. Det har været nedlagt i en skede af træ foret med loddent skind og udenpaa træet tyndt jern, hvortil der er fastrustet levninger af tøj af to sorter vævning, en grovere og en finere. F. paa Røtesmoen i Overhallen i en haug i udmarken under rovgravning af skattegravere (6814).

Nr. 82—94 er indsamlede under en stipendiereise af hr. cand. mag. Th. Petersen.

95. En spydspids af mørkgraa skifer, der mulig ogsaa kunde opfattes som en tveegget kniv. Usædvanligt bredt blad med meget buede egge. Dette gaar uden brat overgang over i en bred tange, som ikke er langt fra ligesaa lang som bladet. Idethele 14,5 cm. lang, bladet indtil 4 cm., tangen 3—1,5 cm. bred. Paa den ene side en midtryg, der ogsaa strækker sig over hele tangen, paa den anden side kun midtryg over en del af bladet. For opfatningen som spids taler midtryggen og den jevne flade fra denne til eggene uden særskilt eggslibning; i modsat retning tangens længde og den mindre skarpe spids. Opgaves f. i Varangerfjorden omtr. 1 mil indenfor Vadsø og henimod $\frac{1}{2}$ mil fra det nordlige land paa omtr. 100 favnes dyb, idet den hængte sig fast ved en lineangel; var ved optagelsen noget bedækket med skjæl. Den store overensstemmelse i fundopgaven med den for spidsen Trs. 1263 (Ab. 1898, 122) er meget mistænkelig hvad findestedet angaar. (6815).

96. Brudstk. af en pilespids af rødbrun skifer, afbrækket i begge ender, sandsynlig af formen R. 88, med skarp midtryg, 1—1,5 cm. bred. — Oval sten, 8 cm. lang, har over begge ender en fure, som ikke er fortsat over midten. F. paa Raakvaag i Skjørn (6816 f.).

97. Omtr. 30 stykker af flint, de fleste vistnok arbejdsaffald, men ogsaa endel, som tydelig har faaet sin form ved tilhugning, deriblandt 3, som kan opfattes som pilespidser, en liden økse som R. 1 med meget tver egg og nogle brudstkr., som synes at være af flekkeknive. F. i opkastet grus af grøfter i myrland ikke langt fra husene paa Flovik paa Nesjestranden i Veø. Det synes sikkert, at der her maa være en verkstedsplads (6820).

98. 60—70 stykker af flint, deriblandt flere stykker af flekkeknive og nogle, som kan betragtes som pilespidser, men største delen maa ansees som arbejdsrester. Desuden en kun 6 cm. lang økse af anden stenart, tresidet med en bredere og to smalere sider. Videre et 24 cm. langt stykke af en slibesten af sandsten med en trugformet slideflade. F. paa Aasvang, en part af Flovik i Veø i et grustag, kun lidt over 100 m. fra foreg. findested, hvorfor det maaske er en del af samme verkstedsplads. Det under nr. 63 beskrevne fund er sandsynlig ogsaa fra dette sted (6821).

99. En samling rester af flint, mest affaldsstykker; et stykke har en tilhugget egg og kan mulig opfattes som en skraber. Desuden et stykke af en firesidet slibesten, med slideflader paa 3 sider. F. paa Stensaa i Veø, omtr. 200 m. fra ovennævnte plads paa Aasvang (6822).

100. Halvdelen af et „bryne“ af kvartsitskifer af den gjængse firesidede form, afbrækket paa midten, hvor det har været smalest. Har som sædvanlig en udvidelse i begge retninger mod enden og igjen alleryderst en indsmalning. Ogsaa ved dette stykke ligesom ved andre er alle former saa regelmæssige, at det er vanskeligt at tænke sig dem fremkomme bare ved tilfældigt slid. Nu 15 cm. langt. F. under pløining i en ager paa Indbryn i Stod. Gave fra hr. gaardbr. E. Five (6833).

101. Stykke af en rund naal af bronze, i den øvre ende prydet med tætte omgaaende ringe; stykket er nu 5 cm. langt, indtil omtr. 0,3 cm. tykt. — 3 stkr. af runde naale af ben, af mindst to eksemplarer. Det ene er et topstykke prydet med tverfurer, som dog ikke er helt omgaaende; jfr. R. 277 og Ab. 1879, 214 og fig. 32. — Stykker af 1 eller mulig flere, flade naale af ben med længdefurer langs kanterne. — Brudstkr. af kamme af

ben. Nogle har hørt til en af et enkelt stykke dannet kam, orneret med furer efter længden; andre er af sidebelæggene af sammensatte kamme af mindst 2 eksemplarer; paa den ene har der været en fure langs overkanten og under den en række sammenhængende buer med en prik foran aabningen; paa en anden en dobbelt fure langs overkanten og nedenfor den smaa cirkler om et centrum, hver omgivne af fire prikker. — Hertil kommer et tvivlsomt stykke af en brikke af ben. F. blandt brændte ben i en haug paa Risvik i Overhallen (6834 ff.).

102. To ufuldst. tresidede naale af ben, begge nu nær 9 cm. lange. Desuden nogle tvivlsomme stykker. F. blandt brændte ben i en anden haug paa Risvik i Overhallen (6839).

103. Haandtenshjul af bronze, noget fladtrykt kugleformet, 1,7 og 2,3 cm. i tverm., orneret med striber som R. 166 og Müller 138, men i en anden ordning end paa disse. — Naal af bronze, utvivlsomt en synaal som R. 174 med et aflangt øie, over hvilket den er afbrukket. — Et stykke af en rund naal af ben med ornament, der meget ligner R. 277. — To stkr. af en flad naal af ben, der oventil har været 2—2,5 cm. bred, orneret med 2 furer langs kanterne og desuden med rader af prikker. — Stykker af et sidebelæg til en sammensat, halvmaaneformet kam af ben med en rest af en broncenagl; orneret med en fure langs overkanten og med rækker af buer med prikker foran aabningerne. F. i samme haug som foreg. nr. paa Risvik i Overhallen, men i en anden begravelse (6839 ff.).

104. Del af mellemstykket af en sammensat, halvmaaneformet kam af ben; brudstkr. af et sidebelæg af den samme eller en lignende kam, orneret med en stribe og med buer med prikker. F. blandt brændte ben i en tredje haug paa Risvik i Overhallen (6844).

105. Nogle brudstkr. af ben, deriblandt af et sidebelæg af en halvmaaneformet kam, orneret med længdestriber og rækker af buer og prikker. F. blandt brændte ben i en tidligere forstyrret haug paa Risvik i Overhallen (6845).

106. Brudstkr. af en eller flere sammensatte kamme af ben med lignende ornament som de ovf. omtalte, med nagler af

jern. — Brudstkr. af nogle runde og af flere flade naale af ben, tildels ornerede. — Brudstkr. af 2 haandtenshjul eller brikker af ben, prydede med rækker af buer med prikker og med rette linjer. F. uden andre ben i en haug paa Risvik i Overhallen (6846 ff.).

107. Et brudstkr. af en usammensat kam af ben og stkr. af naale af ben, dels runde, dels flade. F. paa et andet sted i samme haug som foreg. nr., paa Risvik i Overhallen (6850 f.).

108. Brudstkr. af en sammensat, halvmaaneformet kam af ben. — Smaa brudstkr. af naale af ben. — Stkr. af et haandtenshjul af ben, hvælvet paa den ene, fladt paa den anden side, orneret med striber og rækker af buer og prikker. F. blandt brændte ben i et lidet hellekammer paa Risvik i Overhallen (6852 ff.).

109. Brudstkr. af sammensatte, halvmaaneformede kamme af ben; i et stykke sidder en nagl af bronze. — En ufuldst., rund naal af ben, orneret med omgaaende tverfurer. — Stkr. af en flad naal af ben med sædvanlige ornamenten. — Stkr. af haandtenshjul af ben. — Endel stkr. af foringskit til et træk. F. paa Risvik i samme haug som foreg. nr., men i et andet hellekammer.

110. Brudstkr. af en sammensat, halvmaaneformet kam af ben med en nagl af bronze. — Stkr. af flade naale af ben. F. blandt brændte ben i et hellekammer i en haug paa Risvik (6861 f.).

111. En i 3 stykker brækket, men ellers omtr. fuldstændig spydspids af jern af formen R. 209 med omtr. korsformet tværsnit, nu idethele 34 cm. lang. — Ufuldst. spydspids af jern som R. 211 med agnorer, der sidder nærmere falen end odden; størstedelen af falen mangler. — Skjoldbule af jern af formen R. 221 (S. Müller 354), ca. 15 cm. i tværm. over bremmen, ca. 7 cm. høi. Størstedelen af bremmen mangler nu. — Brudstkr. af et enegget redskab af jern med en tyk ryg, sandsynlig af en stor kniv, af hvilken od og tange mangler, nu 13 cm. langt, omtr. 2,5 cm. bredt. — Nogle brudstkr. af jern, deriblandt af et mindre knivblad, som er rustet sammen med en anden gjenstand. F. paa Risvik i Overhallen i en haug, der laa noget udenfor den øvrige gravflok (6864 ff.).

Nr. 101—111 er gaver fra direktionen for den nordenfjeldske afdeling af foreningen til fortidsmindesmerkens bevaring. De er fremkomne ved gravninger, som er nærmere beskrevne af hr. cand. mag. Th. Petersen i en anden afhandling i dette hefte.

112. Ufuldst. spydspids af graa skifer, afbrækket i begge ender, men af odden mangler kun ubetydeligt, af bagstykket mere, saa at det ikke kan afgjøres, hvorledes afslutningen har været; nu 13 cm. lang, nedentil 2,5 cm. bred. Kanterne næsten retlinjede, kun nærmest odden lidt buede. Eiendommeligt er det, at begge sidekanter i hele sin længde er forsynede med tætte grunde hak. Dette maa vel antages at være foregaaet enten efter fundet eller i oldtiden, efterat stykket ved brud var blevet ubrugeligt. Skal være f. under nylandsarbeide paa Stavik i Frænen (6869).

113. Den nedre del af en kølle af sten, afbrækket i skaft-hullet, som har været boret fra begge sider. Stykket er nu omtr. 17 cm. langt, idet ogsaa endel af spidsen mangler. F. paa Vinsternes i Aure (6870).

114. Tveegget spydspids af jern, nærmest lig R. 523, men uden knoppen. Lidt ufuldstændig i falen; nu vel 33 m. lang, indtil 3,5 cm. bred i bladet. F. i en haug ved Haugberget under Haugan i Strinden. Gave fra hr. overretssagfører J. Bruun (6871).

115. To vævstene af grøtsten, 32 og 29 cm. lange, med hul ved hver ende, den ene med trekantet tværsnit, den anden flad. F. nær husene paa øen Vaggen nær Vada i Beitstaden. Gave fra hr. Lars Vaggen (6881).

116. Brudstkr. af klingens af et enegget sverd af jern tilligemed en klinksøm og en ubestemmelig bøileformet gjenstand af jern. — 26 perler af glas, deraf 13 sammensatte med 2—5 led, dels blaa, dels gule med gyldent belæg. Af de øvrige er nogle ensfarvede blaa eller grønne, 2 hvide med krydsende røde striber, en hvid og en lysblaa med rødbrune flekker, medens 4 har mere sammensatte og fine mønstre. F. i en gravhaug paa Aune ved bunden af Foldenfjorden i Foldereid (6882 f.).

117. Tveegget spydspids af jern, lig R. 519; er 38,5 cm. lang, bladet indtil 4 cm. bredt. Yderst i falen en stift. Indkjøbt

hos en mand, der handler med gammelt jern, som ikke kunde opgive, hvorfra den var kommen (6884).

118. Nogle ufuldstændige kar af grøtsten af forskellige former, sandsynlig fra M. A. F. under gravninger i Carl Johans gade i Trondhjem (6885).

119. Økseblad af jern, nærmest af formen R. 558, ca. 14 cm. langt, ca. 11 cm. bredt ved eggen, der er noget ufuldstændig. Skal være f. paa Klefstadaasen i Hølandet nær grænsen af Børseskogn (6887).

120. Økseblad af jern, noget lig R. 559, men med mindre fremspring af bladet paa bagsiden og med mere forlænget skafthul, 17 cm. langt, ca. 11 cm. bredt ved eggen. Antagelig f. paa Jysum i Børsen (6888).

121. Et stykke af rødbrun skifer, der neppe kan opfattes anderledes, end at det er et brudstk. af en meget stor spydspids, som senere er omdannet og har faaet økseegg i den ene ende. Det er omtr. 4,5 cm. bredt, har sterk midtryk paa begge sider og jevn tilslibning derfra mod kanterne. Tilslibningen af egg i den ene ende maa ogsaa være fra gammel tid. Eggfladerne er her følgelig trekantede. Der synes ikke at være nogen grund til at mistænke stykkets ægthed. Skal være f. paa en plads under Skjelbrei i Skogn (6890).

122. Aflang kugle af brændt ler, med gjennemgaaende hul og fure langs den ene side. Omtr. 6,5 cm. lang. F. paa samme plads under Skjelbrei (6891).

123. Overpladen af en oval skaalformet spænde af bronze af typen R. 652 med 8 faste knopper, $8,5 \times 5,5$ cm. i tverm. Skal være f. paa Bjerkem i Henning sogn i Sparbuen. Erhvervet paa anden haand fra en arbeider, der skal have fundet den for længere tid siden sammen med den senere forkomne underplade. Det vides ikke, om stykket hører sammen med noget af de tidligere indkomne fund fra Y. J. fra Bjerkem (6895).

124. Stor, tveegget, dolkformet kniv af jern. Bladet 18 cm. langt, oventil noget over 3 cm. bredt, har nærmest tangen en svag midtryk. Tangen 13 cm. lang. Skal være f. paa Jystad i Børse-

skogn under en trærod lige ved den haug, hvori fundet 5982 f. fra Y. J. blev gjort. Kan være fra temmelig gammel tid (6896).

125. Haandtenshjul af grøtsten, fladt paa den ene side, hvælvet paa den anden, 3,5 cm. i tverm., 1,5 cm. høit. F. paa Fokset i Børseskogn (6897).

126. Bryne af kvartsit, med fladt ovalt tværsnit, nu 16 cm. langt. Skal være f. paa Jøssund i Aafjorden (6900).

127. Yngre jernalders fund fra Hynne i Skogn I:

a. Tveegget sverd af jern, jfr. R. 490 og 494. Klingen nu 75 cm. lang, men mangler noget af odden, oventil 6,5 cm. bred. Nedre hjalt rager kun lidet frem udenfor klingens. Af nogle levninger synes det, at sverdet har været nedlagt i en slire af træ, foret med loddent skind (6906).

b. Eneegget sverd af jern, jfr. R. 498. Det yderste af odden afbrækket. Klingen nu omtr. 75 cm. lang, indtil 5,5 cm. bred, tangen nu 10 cm. lang, men har været længere. Hjalter mangler. Nogle fastrustedede levninger af en slire af træ (6907).

c. Tveegget spydspids af jern, jfr. R. 522, men smekrere. Odden afbrækket, men det meste af den medfølger; omtr. 26 cm. lang, bladet indtil 3,5 cm. bredt. Bladet viser damaseret arbejde (6908).

d. Økseblad af jern, med hensyn til bladets form noget lig R. 559, med omtr. retlinjet forkant, svag udvidelse ved skaft-hullet. 18 cm. langt, omtr. 9,5 cm. bredt ved eggen (6909).

e. Nogle brudstkr. af en skjoldbule af jern; det nederste parti kan sees at have lignet R. 564 (6910).

f. Knivblad af jern, omtr. som R. 406, meget opslebet, men forøvrigt vel bevaret, 13 cm. langt, hvoraf 7 cm. paa bladet (6911).

g. 5 pilespidser af jern, hvoraf 2 er omtrent fuldstændige; ualmindelig smale og slanke (6912).

h. Bidselmundbid af jern, ufuldstændigt, men sandsynlig dobbeltledet. Ringene 6 cm. i ydre tverm. (6913).

i. Brudstkr. af beslag af jern, som maa have hørt til ride-tøi (6914).

j. Et meiselformet redskab af jern af usædvanlig form (6915).

k. En større samling af klinksøm af jern, omtrent alle brækkede (6916).

l. En firesidet hein af skifer, 29 cm. lang. Sterkt slidt paa 2 sider (6917).

Fundet er gjort under grustag for jernbaneanlægget, omtr. 150 m. østlig for husene paa Nedre Hynne paa skrænten af en større bakke, hvorfra der er vid udsigt over hele Ytre Skogn. Der saaes ikke tegn til nogen stenkiste. Der fandtes brændte ben, hvoraf endel er medsendt. Enkelte af jernsagerne har glødeskal. Gave fra anlægsbestyrelsen for Hell—Sundanbanen ved hr. overingeniør Wæhre.

128. Yngre jernalders fund fra Hynne i Skogn II:

a. Tveegget sverd af jern af formen R. 489 med smale hjalter uden knap og bred midtfure efter klingens. Afbrækket midt paa tangen; klingens meget medtaget af rustning. Klingens 76 cm. lang, men spidsen mangler, indtil 5,5 cm. bred. Hjalterne 14 og 8 cm. lange. Smaa fastrustedede levninger af træ af sliren, og paa et enkelt sted udenpaa dette en smule lærred (6918).

b. Tveegget sverd af jern, omtr. lig R. 494, fuldstændigt og bedre bevaret end det foreg., men klingens brækket i to stykker. Klingens er 79 cm. lang, 6 cm. bred. Hjalter og knap har havt riflet metalbelæg (6919).

c. Tveegget spydspids af jern, smal og slank, med hensyn til bladets form imellem R. 517 og 521. Falen ufuldstændig; nu 39 cm. lang, knap 4 cm. bred i bladet (6920).

d. Tveegget spydspids af jern, med fladt, næsten concavt blad. Omtr. halvdelen af falen mangler; stykket nu 32 cm. langt, knap 3 cm. bredt over bladet (6921).

e. Økseblad af jern, af en med R. 559 beslægtet form, 15 cm. langt, vel 9 cm. bredt ved eggen (6922).

f. Skjoldbule af jern, væsentlig lig R. 564, men lavere. 15,5 cm. i tverm. nedentil; har været fæstet med 4 nagler. Paa bremmens underside er levninger af træ af skjoldbrettet (6923).

g. Sigdblade af jern, jfr. R. 384, men uden sagtænder og

og mere jævnt indsmalnende tange. Mangler et antagelig større stykke af spidsen og den ombøiede krog paa tangen. Nu 24 cm. langt, maalt efter ryggen, indtil 2 cm. bredt (6924).

h. En noget uregelmæssig kugle af jern, omtr. 4 cm. i tverm., efter fjernelse af det meste af rustlaget 122 gr. vægtig. Det er vanskeligt at finde nogen anden bestemmelse af den, end at den har været et vægtlod (6925).

i. En større samling klinksøm, hvoraf en mængde hele i 2 størrelser, 2—2,5 og 3,5—4 cm. lange (6926).

Fundet er gjort i den samme bakkeskrænt paa Hynne i Skogn som det foreg., men bagenfor dette, lidt længere inde i bakken og en smule dybere. Sammen med jernsagerne er indsendt prøver af slag, smeltet sammen med kul, smaasten og ler, og af mørk, kulblandet jord, hvori der dog ikke sees spor af brændte ben. Ogsaa gave fra anlægsbestyrelsen.